

Китоби Муқаддас шиносӣ

- «Библия» - ин маъмуаи Навиштаҳои Муқаддас аст, яъне Каломи Худо буда бо забони тоҷикӣ Китоби Муқаддас мебошад.
- То охири соли 1991 Китоби Муқаддас ба 1,978 забон ба таври пурра ё ҷузъӣ тарҷумон тарҷумон шудааст.

Таълимоти масеҳӣ:

*«Мо боварӣ дорем, ки Китоби Муқаддас
ягона илҳами Илоҳист ва
Сухани бегуноҳи Худост.»*

(2) Петрус 1:20-21 - *«Ва пеш аз ҳама чиз инро бидонед, ки ҳеҷ як нубуввати Навиштаҳо тафсири шахсиро раво намедонад; зеро ки ҳаргиз нубувват ба ҳасби иродаи одамизод ба забон ронда нашудааст, балки муқаддасони Худо, бо таҳриқи Рӯҳулқудс, онро ба забон рондаанд.»*

- Каломи Худо аз хости одамизод нест.
- Илҳами Худо амалҳои муқаддас аст.
- Илҳами Худо аз рӯи Рӯҳулқудс аст.

«Тамоми Навиштаҳо аз рӯи илҳами илоҳист ва барои омӯзиш, барои мазаммат, барои ислоҳ, барои ҳидоят ба роҳи адолат ғоиданок аст, то ки марди Худо комил гардида, ба ҳар амали нек муҳайё бошад.» (2)

Тимотиюс 3:16

- Ҳамаи Китоби Муқаддас аз Худо аст.
- Ҳамаи Китоби Муқаддас то имрӯз истофода карда мешавад.
- Китоби Муқаддас мансӯх намешавад, балки то имрӯз ғоиданок аст.

Қонуни Китоби Муқаддас

Қонуни¹ Китоби Муқаддас ин аст, ки ҳар як китобҳои таърихӣ аз илҳами Худо аст ва равиши он чӣ гуна мебошад ва ин қоида ё қонун қабул шудагӣ аст.

¹ Эзоҳ: Калимаи Канон аз рӯси ба тоҷикӣ Қонун ё қоида тарҷума мешавад, аз ин лиҳоз калимаи қонун дар забони тоҷикӣ форам ва ғуворо мебошад.

Қонуни Аҳди Қадим - Аҳди Қадим бо забони Ибрӣ навишта шудааст. Фақат як қисми Дониёл ва як қисми Эзро бо забони Арамай навишта шудааст.

- (4) Подшоҳон 22:8-14 – Китоби Тавроти Мусо ёфта шуд ва аз он вақт Таврот Каломи Худо ҳисоб шуд.
- Эзро ҳамаи китобҳои Аҳди Қадимро чамъ кард ғайри Воиз ва Суруди сурудҳо. Онҳо дар соли 90 милодӣ дар қонуни Аҳди Қадим дохил шуданд (Шурои Чамния). Ҳамаи китобҳои дигар пеш аз милод дар қонуни Китоби Муқаддас буданд.
- Аз назари яҳудиён, Аҳди Қадим Таврот, Пайғамбарон ва Навиштаҳо (китобҳои таърих ва шоирона буданд) ҳисоб мебошанд. Барои ин мақсад ин номҳои дар Аҳди Қадид ёфта мешавад (Луқо 24:27)
- Аҳди Қадимро Эзро тартиб дода аст (Асри 5-6 пеш аз милод) – 2600 сол пеш.
- Ин равиши қонуни Аҳди Қадим аз яҳудиён буд ва қонуни Аҳди Қадид аз масеҳиён шуд.

Қонуни Аҳди Қадид – Китоби Аҳди Қадид (Инчил) бо забони Юнонӣ аст. Ҳамаи китоб дар байни солҳои 48-95 милодӣ навишта шуданд.

- Рапиши қонуни Аҳди Қадид бо чанд имтиҳон гузашта шуд.
 1. Оё падарони (роҳбари калисоҳо) асри аввал ин китобро такрор мекарданд?
 2. Фикри имондорони аввал бо ин китоб чӣ хел буданд?
 3. Оё ин китоб дар рӯйхати қонуни онҳо буд?
 4. Оё ин китоб аз шогирди Исои Масеҳ буд? Ҳамаи китоб аз ҳаввориҳои Исо ё ошноии ҳаввориҳои Исои Масеҳ буд.

Рапиши Қонун дар таърих

- Аз асри 1-3 калисоҳо Аҳди Қадидро истифода мекарданд ва китобҳо дасти руйбардор мешуданд.
- Антанасиус (297-373 милодӣ) дар мактуби фисҳи # 39 (соли 367) ҳамаи китобҳои Аҳди Қадид рӯйхат шудаанд.
- Калисои қадим дар асри 4 (соли 382) – Бо қонун ҳамаи аҳди қадидро ба тартиб даровард (Шурои Дамасини Рум) ва соли 397 қабул шуданд (шурои се дар Карфаген)
- Асри 13- бобҳо илова шуданд (1189 бобҳо дар аҳди қадид)

- Асри 16 – рақами оятҳо монда шуданд.

Китобҳои ғайриқонунӣ - китобҳои, ки ба қонун дохил нашудаанд, мисли Апокрифҳо, ин китобҳои яҳудӣ пеш аз милод навишта шудаанд вале Яҳудиён онҳоро ба ҳисоби Каломи Худо қабул накарданд, онҳо апокрифҳоро таърих ҳисоб мекунанд. Католикҳо ин китобҳоро қабул мекунанд вале калисои дигар қабул намекунад ки ин китобҳо дар Қонуни Китоби Муқаддас аст. (Ҳамсафари Библия, сф. 133, дар охири Китоби Муқаддас абзатс вучуд дорад.)

Ваҳии умумӣ

Ваҳии умумӣ - Хислату қудрати Худо аз табиати олам маълум аст ва аз ин ваҳии табиӣ одамизод чизҳои рӯҳониро мефаҳмад. Ин ба одамизод зарур ва ҳатмӣ нишон медиҳад, ки Худо вучуд дорад.

Румиён 1:20-21 - «Зеро ки моҳияти нонамоёни Ё, яъне қуввати ҷовидонӣ ва Илоҳияти Ё, аз хилқати олам ба воситаи дидани офаридаҳои ба назар намоён аст, бинобар ин онҳо ҳеҷ узре надоранд. Агарчи онҳо Худоро шинохта бошанд, Ёро чун Худо ситоиш накарданд ва шуқр нагуфтанд, балки ҳаёлотии онҳо ботил, ва дили бефаросаташон тира шуд.»

«Осмонҳо ҷалоли Худоро эълон мекунанд, ва фалак аз амали дастҳои Ё хабар медиҳад. Рӯз бо рӯз суҳан мегӯяд, ва шаб бо шаб фикр изҳор мекунад. На гуфтор аст, на суҳан; овози онҳо ба гӯш намерасад. Садои онҳо ба тамоми замин меравад, ва каломии онҳо то ақсои дунё.» Забур 18:1-5

Ваҳии махсус

Илҳомии рӯҳонӣ ё Ваҳии махсус – Ин нафаси Худо аст ки бар мардони Худо омадааст то ки онҳо Каломи Худоро нависанд. Вале ин маъно надорад, ки Каломи Худо дикта шавад ин маънои онро дорад ки Худо хислату воқеъаи пайғамбарро истифода мекард. Забур 18:8-12

- Ошқори асосии Худо, Исои Масеҳ аст.

Ибриён 1:1-2 - «Худое ки аз қадимулайём (вақти пеш) борҳо ва ба тарзи гуногун ба падарони мо ба василаи анбиё суҳан рондааст, дар ин айёми охир ба мо ба василаи Писараш суҳан ронд, ки Ёро

вориси ҳама чиз таъин намуд ва оламҳоро низ ба воситаи Ё ба вучуд овард.»

Юҳанно 1:18 - *«Худоро ҳаргиз касе надидааст; Писари ягонае ки дар оғӯши Падар аст, Ёро зоҳир кард.»*

Чӣ тавр Китоби Муқаддас аз илҳоми Худо аст? Ин Китоби Муқаддас илҳоми пуррагӣ ва ҳама калимаҳо аз Худо мебошад.

- Илҳоми пуррагӣ – ҳамаи Китоби Муқаддас аз илҳоми Худо мебошад на фақат қисме аз Китоби Муқаддас илҳоми Худо мебошад вале ҳамаи илм ва таърих ҳам аз илҳоми Худо мебошад.
- Марқӯс 7:13 - *«Дар айни ҳол каломи Худоро бо ривояти худ, ки қорӣ сохтаед, бартараф менамояд; ва бисёр расмҳои монанди инро ба ҷо меоваред.»*
- Ибриён 4:12 - *«Зеро ки каломи Худо зинда ва таъсирбахш ва аз ҳар шамишери дудам тазтар аст, ва то ба ҳадди ҷудо кардани ҷон ва рӯҳ, бугумҳо ва илиқҳо рафта мерасад, ва андеша ва ниятҳои дилро месанҷад.»*
- Илҳом ҳамаи калимаҳо аз Худо мебошад ва ҳамаи калимаҳо аз Худо аст на фақат ақидаҳо ва фикри Каломи Худо. Худо ба марди Худо ки, Китоби Муқаддасро менависад бо калимаҳои онҳо роҳнамоӣ мекард.
- Илҳоми Китоби Муқаддас ба китобҳои аслии дахл дорад ва на ба тарҷумаҳои Китоби Муқаддас. Албатта тарҷумаи хубтар вучуд дорад вале Худо тарҷумаи Китоби Муқаддасро ба забони ҳозира фақат тарҷума аст.

Қудрати ҳақи динҳо

Аз дини Ислом – қудрати ҳақи дини Ислом аз Қўрон, Ҳадисҳо ва тафсири Қўрон ва баъзе вақт муллоҳо ба «Қасоси Анбиё» ва «Таърихи Табарӣ» қудрати ҳақи динашонро доранд. Дар вақте, ки онҳо сухан мекунад ин чизҳоро баробар ҳисоб мекунанд.

Аз Православҳо ва Католикҳо – қудрати ҳақи дини онҳо Китоби Муқаддас, суннати падарон ва таълимоти калисои онҳо мебошад. Онҳо бо суннати калисо бисёр диққат медиҳанд.

Аз Калисои Инчилӣ - Фақат Китоби Муқаддас қудрати ҳақи имони мо аст. Ҳамаи таълимот ва тафсири Китоби Муқаддасро бояд санҷида бароянд, *«то бидонанд, ки оё дар ҳақиқат ҳамин тавр аст ё не.»* (Аъмол 17:11). На суннат, на орфу одат, на тафсири Китоби Муқаддас ва на китоби таърих ҷои Каломи Худоро мегирад, вале ин чизҳоро ба Китоби Муқаддас таслим мекунад.

Рӯшони Рӯҳулқудс

Ин фаҳмидани Китоби Муқаддас, ки бо ёрии Рӯҳи Худоро бошад. Рӯҳи Худо дар дили инсон кор мекунад ё ёрӣ мекунад, баъд Китоби Муқаддас ба вай мефаҳмонад.

- Матто 16:15-17 -
- Луқо 24:27, 31, 45 -
- Юҳанно 16:13 - *«Лекин чун Ё, яъне Рӯҳи ростӣ ояд, шуморо ба тамоми ростӣ раҳнамоӣ хоҳад кард; зеро ки аз Худ нахоҳад гуфт, балки ҳар чи мешунавад, онро хоҳад гуфт, ва аз воқеоти оянда ва шумо хабар хоҳад дод.»*
- (1) Қӯр. 2:9, 10 - *«Аммо, чунон ки навишта шудааст: он чиро, ки чашме надидааст, гӯше нашунидааст ва ба дили инсон наомадааст, вале ба мо Худо онро ба воситаи Рӯҳи Худо ошкор сохтааст; зеро ки Рӯҳ ҳама чизро, ҳатто умқиҳои Худоро пай мебарад.»*
- Эф. 6:17 - *«шамшери Рӯҳро, ки каломи Худост.»*

Каломи Худо абадӣ аст

Забур 118:89 - *«Каломи Ту, эй Худованд, то абад аст; дар осмонҳо қоим аст.»*

(1) Петрус 1:23-25 - *«...Каломи Худо, ки зинда аст ва то абад боқист. Зеро ки ҳар қисм мисли алаф аст, ва ҳар ҷалоли одамӣ - мисли гули алаф; алаф хушқ мешавад, ва гули он мерезад; Аммо каломи Худоанд то абд боқист. Ва ин аст он каломе ки ба шумо мавъиза шудааст.»*

Каломи Худо иваз ё илова намешавад:

«Оё корвон пеш аз расидани чашма, онро талх эълон мекунад?» (Масали Арабӣ)

«Зеро ки ба ростӣ ба шумо мегӯям: то осмон ва замин фано нашавад, ҳеҷ як ҳарфе ва ё нуқтае аз Таврот ба фано (нест шудан) нахоҳад рафт, то даме ки ҳамааш иҷро шавад.» Матто 5:18

«Ман низ ба ҳар касе ки суханони нубуввати ин китобро мешунавад, шаҳодат медиҳам: агар касе ба онҳо чизе илова намояд, Худо ба ӯ балоҳое илова хоҳад кард, ки дар бораи онҳо дар ин китоб навишта шудааст. Ва агар касе аз суханони ин китоби нубувват чизе кам кунад, Худо насиби ӯро аз дарахти ҳаёт ва аз шаҳри муқаддас ва аз ҳар чизе ки дар ин китоб навишта шудааст, кам хоҳад кард.» Ваҳй 22:18-19

Саволҳои муҳокима

- Ислом мегӯяд, ки Инҷил мансух шудагӣ (бекор) аст ва фақат Худо метавонад китобашро тафсир кунад (мисли Худои таълифу таъвил). Оё ин дуруст аст? «Ва каломи Парвардигори ту дар ростиву адолат ба ҳадди камол аст. Ҳеҷ кас нест, ки ёрои дигаргун кардани сухани Ӯро дошта бошад ва Ӯст шунавову доно!» Сураи Анъом 6:115
- Мансух чист? Мансух шудан ин нест кардашуда, барҳам дода шуда ва бекор кардашуда. Оё Сухани Худо бекор карда мешавад?
- Чӣ хел одамон ҳастанд агар онҳо фикр мекунанд, ки Каломи Худо мансух шуда ва аҳамият намекунанд вале китобҳои одамизод («Қасоси Анбиё» ва «Таърихи Табарӣ») аҳамият мекунанд?

«Каломи Ту, эй Худованд, то абад аст; дар осмонҳо қоим аст.» Забур 118:89

„Зеро ки каломи Худо зинда ва таъсирбахш...“ Ибр.4:12

„Алаф хушк мешавад, гул пажмурда мегардад, вале каломи Худои мо то абад доим қоим хоҳад буд.“ Ишаъё 40:8

--- Ин дафтарча табдил ва истифода карда мумкин аст, фақат сарчашмаи он маълум кунед.

«Дафтарчаи Китоб Муқаддас шиносӣ» аз Накҳати Ҷон – Душанбе, 2007.